

Ugradert

MOTTATT

Vitenskapskomiteen for mattrygghet
Postboks 4404, Nydalen
0403 Oslo

Deres ref: «REF»
Vår ref: 2008/10472
Dato: 25.01.2008
Org.nr: 985 399 077

Mattilsynet

VITENSKAPSKOMITEEN FOR MATTRYGGHET- ANMODNING OM RISIKOVURDERINGER OG UTREDNING AV SPØRSMÅL KNYTTET TIL SJKDOMMEN BLÅTUNGE

Innledning

Bluetongue er en vektoroverført gruppe A sykdom. Den er relativt ny i Europa. Fram til 2006 forekom den bare i middelhavslandene og på Balkan. I løpet 2006 spredde den seg til Nederland, Belgia, Luxemburg, Frankrike, Tyskland. Den nordgående spredningshastigheten er angitt å være ca 30 km i måneden under "normale" metrologiske forhold. I 2007 var det ca 4000 utbrudd bare i Tyskland og i oktober ble det første utbruddet påvist på Lolland i Danmark. Ut fra dagens kunnskap vil det være et tidsspørsmål når de første sykdomstilfeller kommer i Norge

EU-Regelverk

Forordning 1266/2007
Direktiv 2000/75

Norsk beredskapsplan mot bluetongue

http://www.mattilsynet.no/smittevern_og_bekjempelse/dyr/a-sjukdommer/bluetongue

EFSA-Vitenskaplige publikasjoner

Report on Epidemiological analysis of the 2006 bluetongue virus serotype 8 epidemic in north-western Europe

http://www.efsa.europa.eu/EFSA/1178620925100/efsa_locale-1178620753812_Bluetongue.htm

Opinion of the Scientific Panel on Animal Health and Welfare (AHAW) on request from the Commission on bluetongue vectors and vaccines

Opinion of the Scientific Panel AHAW on the EFSA Selfmandate on bluetongue origin and occurrence

http://www.efsa.europa.eu/EFSA/efsa_locale-1178620753812_1178620770577.htm

Agens og vektorer

Viruset tilhører genus Orbivirus, familie Reoviridae. Det finnes mange serogrupper og serotyper med ulik virulens og dødelighet. Vektoren er et insekt som tilhører ordene Diptera, familie Ceratopogonidae, genus Culicoides. Familien kalles sviknott i Norge og det er registrert 23 arter av slekten Culicoides her i landet. Flere av dem kan være mulige vektorer for BTV.

Mattilsynet
104003 - Landdyr og dyrehelsepersonell

Saksbehandler: Rolf Haugland
Tlf:
Besøksadresse: Ullevålsveien 76
E-post: postmottak@mattilsynet.no
(Husk mottakers navn)

Postadresse: Postboks 383
Felles postmottak, Postboks 383
2381 Brumunddal
Telefaks: 23 21 68 01

www.mattilsynet.no

Mottagelige verter

BT er en sykdom hos sau og andre ville og tamme drøvtyggere. Storfe er et viktig reservoar for sykdommen, men de kliniske symptomer er mest framtrædende hos sau

Spredningsmønster

Spredning av BVT til nye land og områder kan skje på følgende måter.

- Infiserte dyr
- Infiserte vektorer
- Infisert sæd, embryo og andre produkter (transportbærer)

Problemstillinger

Entomologisk kunnskap er begrenset. Det er kjent at vektorer som kan spre virus fra dyr til dyr finnes så langt nord som Troms fylke. Det er videre kjent at BTV kan overføres mellom sviknott arter slik at det er et ukjent potensial for spredning til områder med andre klimatiske krav enn de den tradisjonelle vektoren stiller.

Disse forholdene kan også være av betydning for sviknottens overlevelsessevne og vektorfunksjon der den oppholder seg i husdyrrom og gjødsellager.

At sykdommen manifesteres forskjellig hos ulike arter kan også bety at virus kan sirkulere over tid uten at det er kliniske symptomer som gir grunnlag for å iverksette undersøkelser. Livdyromsetning kan således føre til smittespredning over store områder og avstander.

Vi har i dag fx ingen restriksjoner på forflytning av storfe over fylkesgrenser på samme måte som for småfe.

I Forordning 1266/2007 kapittel V angis at dyr kan flyttes ut avsonene i vektorfrie perioder. Hvorvidt en på bakgrunn av temperaturforhold med mer kan definere bestemte tidsrom som vektorfrie er høyst usikkert.

I direktiv 2000/75 og nevnte forordning nevnes også desinfeksjon av husdyr, husdyrrom, transportmidler med mer som forebyggende tiltak og vilkår ved fx transport av dyr. Det synes å være en nærmest umulig oppgave å redusere antall vektorer i et omfang som eliminerer smittespredning. Bruk av ulike desinfeksjonsmidler vil også være betenkelig med tanke på restkonsentrasjoner i kjøtt- og melkeprodukter.

Et annet problem kan være bruk av utmarksbeiter. Mange husdyreiere er helt avhengige av å sende dyr til hei og fjell. Beitesending fører til sammenblanding/kontakt mellom dyr fra forskjellige besetninger. Per i dag har vi ikke oversikt over sviknott artenes overlevelsessevne i slike utmarksbeiter.

En kan heller ikke utelukke en utveksling av smitte mellom ville og tamme drøvtyggere. Hvilken rolle ville drøvtyggere spiller som smittereservoar er ikke kjent. Det er også usikkert i hvilken grad smitte fra tamme drøvtygger kan påvirke populasjonen av ville drøvtyggere.

Spredningsmønsteret er slik at en ikke kan se bort fra smitteintroduksjon ved import av dyr. De kan være smittebærende inntil 60 dager. Å gardere seg mot introduksjon av smitte via importert dyr anses ikke å være mulig. Epidemiologiske forhold gjør at denne risiko er størst ved import av storfe. De viser svake kliniske symptomer og kan derfor komme fra områder som ikke omfattes av soner. Når det gjelder småfe anses dette for mindre sannsynlig, men det første tilfellet av bluetongue i England ble påvist på importert sau.

Det foregår også en omfattende transport av hest over landegrensene og mellom ulike områder i det enkelte land. Sviknotten må antas å følge med slike transporter enten passivt med selve dyrene eller i fôr.

Fra Danmark og Sverige importeres også høy. Slike importer er regulert av innførselsplakaten, men risikofaktorene er de samme som for levende dyr

Mattilsynet ber på denne bakgrunn om følgende faglige vurderinger:

Svknott:

- Hvor lang tid vil smittebærende svknott overleve i forskjellige deler av Norge?
- Hvilken overlevelsessevne har svknott i kaldfjøs og tradisjonelle fjøs?
- Hvordan påvirker gjødsel og annet organisk materiale svknottens overlevelsessevne?
- Hvor stort område omfatter svknottens normale "livsradius"?
- Hvilken betydning har utførsel/innførsel av ikke mottagelige dyr for introduksjon av smitte til Norge(hest)?
- Hvilken betydning har innførsel av fôrstoffer som høy og planter for introduksjon av smitte til Norge?
- Hvilken rolle spiller villlevende dyr som smittespredere?
- Vil beskyttelse av villlevende dyr mot smitte fra tamme drøvtyggere være en aktuell problemstilling?
- Foreta en rangering av de ulike risikoer for introduksjon av bluetongue til Norge?

Risiko ved forflytning av dyr ut av sonene:

- Risiko ved forflytning av dyr ut av sonene i vektorfrie perioder; jf vedlegg V i Forordning 1266/2007

Insecticider:

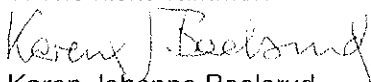
- Hvilke godkjente og effektive insecticider har vi mot aktuelle svknottarter?
- Hvilke konsekvenser vil bruk av slike preparater få for frist for tilbakeholding av melk og kjøtt?
- Hvordan er muligheten for effektiv sanering av "husdyr"-, husdyrrom og transportmidler for svknott?

Introduksjon av bluetongue i Norge:

- Hvor stor er sannsynligheten for smitteintroduksjon i Norge?
- Hvilke tiltak er å anbefale at iverksettes mhp eventuell overvåking av sjukdommen og forebyggende arbeid?
- Hvilke bekjempelses/kontroll strategier vil være aktuelle når sjukdommen er etablert?
- Kan det være aktuelt å iverksette ulike bekjempelsestrategier avhengig av hvor i landet smitten påvises?

Mattilsynet ønsker med dette å få definert kriterier for risikoforebyggende tiltak.

Denne kunnskap vil styrke mulighetene for å hindre innslep, overvåke og kartlegge forekomst samt bekjempe/kontrollere sjukdommen effektivt innenfor forsvarlige personell – og økonomiske rammer.

Karen Johanne Baalsrud
Seksjonssjef

Kopi: Kristina Landsverk
Bjørn Gondrosen

